

Wydział Architektury Politechniki Białostockiej
Katedra Sztuk Projektowych
mgr arch. wętrz Radosław Paweł Górski

PRACA DOKTORSKA *Rozbudowa przestrzeni wystawienniczej Muzeum Podlaskiego w Ratuszu Białostockim wraz z projektem ekspozycji pt. „Wschodzące Miasto”*

Promotor: dr hab. Barbara Kowalewska, prof. uczelni
Wydział Architektury Wętrz
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Przedmiotem pracy doktorskiej jest próba zaprojektowania przestrzeni wystawienniczej pokazującej charakter białostoczczyzny oraz zmian jakie zaszły na tych terenach przez dziesięciolecia.

Białystok, dzięki swojemu położeniu na styku Wschodu i Zachodu wiele zyskał przez lata swojego istnienia. Stał się miastem wielu kultur, narodowości, religii, języków oraz tradycji. Na jednym podwórku mieszkali obok siebie Polacy, Białorusini, Żydzi, Tatarzy, Rosjanie, Ukraińcy i Niemcy. Katolickie kościoły stały obok cerkwi i synagog. Taki obraz trwał do II wojny światowej, która spustoszyła Białystok, a przede wszystkim kulturę żydowską. Wieloreligijność jest jednak dalej obecna i widoczna w obrębie miasta gdyż znajduje się tu wiele kościołów, cerkwi oraz dwa domy modlitw muzułmanów, kościoły protestanckie, związek buddyjski i cztery sale świątków Jehowy.

Białystok i okolice to również urok drewnianej architektury, która niegdyś dominowała, natomiast obecnie ledwo jest zauważalna zwłaszcza w przestrzeni miasta. Wynika to z ciągłej rozbudowy osiedli mieszkaniowych na atrakcyjnych działkach na których do niedawna stały jednorodzinne domy drewniane.

Władze miasta starając się wyeksponować to co jeszcze pozostało wartościowego w przestrzeni miejskiej wyznaczyły szlaki turystyczne, wśród nich: szlak rodu Branickich, białostockich świątyń, architektury drewnianej. Są organizowane czasowe wystawy zdjęć mieszkańców Bojar- jednej z najstarszych dzielnic miasta, wystawy tradycyjnego rzemiosła, rękodziela ludowego i artystycznego w tym tkaniny dwuosnowowej, lecz nadal nie ma stałej wystawy prezentującej najważniejsze elementy tożsamości Podlasia.

Projektowana ekspozycja ma przedstawiać dzieje miasta oraz jego mieszkańców. Ma opowiadać o przemianach jakie zaszły w tkance miejskiej, społecznej i kulturowej. Podejmuje próbę pokazania specyficznego klimatu miasta wieloreligijnego, gdzie ludzie i ich życie codzienne są podstawą narracji. Ważnym elementem opracowania jest ukazanie cech charakteryzujących architekturę drewnianą, która obecnie niemal całkowicie została wyparta z zabudowy miejskiej. Wystawa łączy w sobie elementy scenograficzne oraz interaktywne, z wykorzystaniem nowoczesnych metod przekazu z materiałami audio i wideo. W celu wzbogacenia ekspozycji projektowane są elementy dla zwiedzających w każdym wieku, w tym interesujące, przyjemne gry angażujące młodzież.

Dlatego tak ważnym było w rozprawie przygotowanie scenariuszy wystaw. Podstawą do ich przygotowania były monografie i albumy pokazujące ciekawe aspekty życia społeczno-kulturowego białostoczan. Są to opracowania cenionych historyków i pasjonatów historii regionu a znaleźć w nich można obraz miasta i społeczeństwa minionych lat. Opracowane scenariusze dotyczą przede wszystkim mieszkańców Białegostoku oraz architektury i urbanistyki miasta.

Drugim ważnym elementem opracowania było dostosowanie obecnej przestrzeni wystawienniczej w Ratuszu Białostockim do współczesnych wymagań zwiedzających. Powiększenie powierzchni

poprzez rozbudowę z zachowaniem historycznego charakteru obiektu oraz poszanowaniem otoczenia. Dzięki rozbudowie możliwe było przygotowanie nowej ekspozycji stałej, bardziej zróżnicowanej z większą ilością elementów wystawienniczych, eksponatów oraz informacji.

Praca ma cztery rozdziały. W pierwszym zostały przedstawione analizy dotyczące możliwości rozbudowy przestrzeni wystawienniczej muzeum oraz dokładny opis budynku Ratusza Białostockiego. Drugi rozdział zawiera opracowania scenariuszy wystaw wraz z proponowanymi elementami uzupełniającymi. W trzecim rozdziale opisany jest projekt rozbudowy ekspozycji z podziałem tematycznym przestrzeni, wykazem powierzchni oraz schematami zwiedzania. Czwarty rozdział złożony jest z rzutów pomieszczeń, przekrojów oraz wizualizacji projektowanej ekspozycji.